

Semi-finale

Albert Helman

bron

Albert Helman, *Semi-finale*. 's-Gravenhage : Nijgh & Van Ditmar 1982

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/helm003semi01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Semi-finale

Zij die tot in de finale
mee mogen spelen
worden daarna
meteen gelijkwideerd.
Want dan is het altijd
gelijk spel: 1-1
als het werkelijk raak is
en anders: 0-0.

Ik speel nog in de semi-finale
wat al heel veel betekent
voor wie maar een semi-prof is
en nooit een doelpunt
gemaakt heeft
of ooit een geloofspunt
noch een gevoelsstunt
of andere punten gescoord
van welke aard.

Toch wordt in de semi-finale
het meeste beslist:
De competitie houdt op
zodra men als speler
het veld verlaat,
de schijnwerpers doven,
het algemeen stadion
zwart en verlaten
achterblijft.

Ingedeeld

Het is omdat alles zo dor is geworden;
omdat er nooit meer iets liefs of iets leuks
gebeurt en de mensen leven in wanorde
die je niet langer meer zint, en je een deuk
ofwel een scheur ontdekt in de dingen
die je zo lang hebt gekoesterd, die soms
plotseling weg zijn en nooit meer te vinden...

omdat je van vrienden alleen nog herinnering,
van vrouwen enkel de wetenschap over hebt,
dat ze immer nog geurend en warm zijn, maar ver, erg ver...
daar ze je aanzien alsof in eerlang te verlaten
vertrekken je opeens en ontijdig verschijnt,
ongenood, onbekend met hun dralende gasten, -
en iedere handdruk je schouder doet sidderen;

omdat nu de winter geen einde meer heeft
en niemand meer lust toont om naar je te luisteren,
niemand gelooft dat in feite alles nog kan, -
't is daarom dat velen beginnen te fluisteren:
'Laat hem, hij is nu een oude man...'

Hoe weten wij

Hoe zullen wij ooit weten wat genoeg is
als altijd het verlangen blijft dat afgrond-diep
en onverzadigbaar roept om de stortbeek,
de waterval omhelst en zelfs lawines
niet vreest. Zeg mij, wat is genoeg?

Hoe zullen wij ooit weten of genoeg is
het glas te ledigen om niet meteen
de hand te strekken naar het volgend glas
of naar de vrouw die 't moet vervangen?
Hoe zullen wij dan weten of de dood op tijd komt?

De komende

‘Als jij alleen bent, werkelijk alleen,
van alles en van iedereen verlaten,
je laatste hoop verspild is en je wil
om nog te zijn gedaald tot nul, -
dan kom ik bij je,’ zei ze. ‘Maar niet eer.
Je zult het merken. Ik zal bij je zijn.’

Sindsdien ben ik nooit meer vereenzaamd,
nooit meer de wanhoop zo nabij als toen zij sprak.
Al is de vloed van angst over het drijfzand
van mijn vertwijfeling manshoog gestegen
en zie ik niemand meer op het verlaten strand,
ik wacht op haar, wéét dat zij komen zal.

Dáárom is zij nog niet teruggekomen:
Want welke wachtende is ooit alleen?

Soms

Ik weet het: soms,
soms als ik even weg ben
komt alleen een hand
de kamer binnenfladderen
- zwarte vlinder door de louvres -
strijkt op mijn tafel neer
met dunne vingers als antennes
en besnuffelt mijn onnut gedoe:
vergeefse woorden en schriften,
hun verschaalde geur van zinloos
vegeteren. En verdwijnt weer
even geheimzinnig als zij kwam.

Alleen mijn schrijfgerei is daarna
telkens zoek.

Aan de overkant

Zal ook ik eenmaal vochtige lotusbloemen
zien opengaan langs de Acheron,
evenals zij die ons voorgingen: Sappho
de leidster, Aspasia de wijze hetaire
en jij, een veel later geboren Corinna
die stamde uit de fierste der Hanzesteden?

‘Graankorrel’ werd je genoemd en de zwaardlelies
waar jij op leek - even bleek als de lotos
tussen de halmen en lissen bij gelige klaprozen,
glansloze mirt en ontaardste jasmijn -
groeien ze daar ook wellicht in de schaduw
dier duistere oevers? - Het zal wel.

Mochten alleen zulke bloemen ginds bloeien,
ik zal je herkennen en niet als Orpheus
de Hades willen verbidden je schim
haar lijflijk gloed te hergeven. O neen,
een armvol geplukt en gedrukt aan mijn hart
zal je mij even nabij, even warm doen zijn
als thans je herinnering, - mijn geurende garve.

Dit leven werd eindelijk een donkere stroom,
dicht bij zijn uitmonding Acheron geheten,
en het hemelgewelf betreft reeds tot ginds.
Je naam is de obool op mijn tong en geen
Minos, noch Aiakos, noch Rhadamanthos
oordeelt straks over de banden die altijd
de onze geweest zijn, - dit orphisch mysterie
nog te voleinden in eeuwig Elysion.

Bloemen verzekeren ons vrijspraak en doortocht
naar onze donzige sponde.

In de tuin

Hier staan de laatste orchideeën van dit jaar:
de niet zo voorlijke zijn achteraf de sterkste.
Ik had ze gaarne voor je afgeplukt
en meegebracht aler ze zijn verlept,
maar weet niet waar ik ze bezorgen moet.

Al menige verjaardag ben je weg
en hebt geen ander graf dan in mijn hart -
waarop men toch geen orchideeën legt?
Kom nou. - Ik hoor je lachend zeggen:
'Man, cultiveer je tuin, en zonder morren.'

Ze bloeien pas weer na Nieuwjaar,
tenminste als ik je niet hervonden heb
waar niets meer bloeit, of alles altijd bloeit...
Ach, deze laat ik maar verwaaien in de wind
en in dit tropische april, als ik, verdorren.

Corridors

Ik wandel door de lange corridors der stilte,
met slechts mijn voetstap hoorbaar op de marmervloer,
kort, droog en zonder echo. Schreden zonder wil te
belanden in het voorportaal dat naar beneden voert,
de nacht in van de kelders, van het souterrain
vol boze geesten die hun schaduwen vermengen
met spinrag van herinneringen en de brijn,
bruin opgedroogd en kleverig van oud tranen plengen.

Ik wandel heden over een verspild verleden,
maar heden is óók nacht, alleen heel stil...
Vergane paperassen, stuivend stof om te vertreden
is wat nog overbleef. De ingeslapen wil
om nog een wijle voort te gaan, niet bij de pakken
droefgeestig neer te zitten, achterom te staren
naar 't sluipend ongedierte: ratten, kakkerlakken
en pissebedden, uitgedroogd in molm van dwaze jaren.

't Is beter moeizaam weer de trappen te bestijgen
waar open wandelgangen, lege loggia's zich strekken
rondom besloten kamers waarin dierlijk hijgen
mij verontrust. Niet één bewoner wekken,
slechts de nacht in kijken, zelfs al zijn er dan
geen ochtendsterren te bekennen, ook geen dageraad.
Alleen omdat de toren - tel maar - dertien slaat,
abrupt een einde maken aan de zelfgesprekken
en zelfs de zachtste zucht te onderdrukken.

Als een man.

Angeli trisectio

Ze komt in mijn droom nooit alleen
uit de slaapschaduw te voorschijn.
Altijd zijn ze met z'n drieën, een drievuldigheid.

De jongste opzij, zoals ik haar heb ontmoet
een zomerdag, onder haar zonnehoed,
gloednieuw, een meisje nog, en onverhoeds.

De middelste is die ik mij veroverde;
de zeer werkelijke, de overal tastbare, getrouwe,
altijd blijde en altijd weer begrijpende.

De derde echter is de lijdende, die niet meer wilde
dat *ik* nog lijden zou, en niemands medelijden.
Die daarom mij het dapperste, het grootste leed aandeed.

Altijd zijn ze met z'n drieën, een drievuldigheid,
wanneer ze mij bezoekt. Niet vaak, maar tijdeloos
en op de onbegrensde vlakte onzer samenkomst
in maandoorschenen nacht.

Kleine nocturne

In slapeloze nachten, als minuten
onwillig zwellen tot een uur
en uren als minuten wachten
op doffe dingen zonder duur,

Moet ik voortdurend denken aan je weg-zijn
en wetend dat je nooit meer komt,
toch ademloos om jou vernachten,
steeds op je wachten, blijven wachten...

Geluk

Jaag niet naar geluk, want
o, wanneer je 't hebt gevonden
moet je sterven.

Jaag niet naar die schim, want
eer je haar hebt ingehaald
valt veel te zwerven.

't Luchtkasteel dat zij bewoont,
het liefdesbed waarop zij troont
zijn zelden te bereiken.
In haar armen, als het armen zijn,
aan haar kus, indien zij lippen heeft,
zul je bezwijken.

Hete gloed die haar omringt,
hart en hersenen doordringt,
zou je verzengen.
Tevergeefs smee je: 'Toef, ogenblik
een wijle nog. Je bent zo schoon!'
Niets kan 't verlengen.

Jaag niet naar geluk, noch
zoek wat duurzaam je aan een ander
houdt verbonden.
Al zodra je 't hebt gevonden
moet je 't derven, -
zul je eraan sterven.

Het leven op aarde

Ik zit op ons tweeling-graf en ween
om verloren liefde, verspilde jeugd.
Een hond staart mij aan: onbegrijpelijk
zulk een zelfbeklag van de botten.

Kijvende wijven staan rondom mij heen
te ruziën om het wisselgeld;
de was-vrouw, de ben-vrouw,
de zalnootmeerzijn-vrouw.
Wat riekt hun luidruchtigheid muf!

Straks komt de lachende maan met z'n neonlicht, -
tijd dat ik gauw weer de zerksteen optil
en binnen mijn holte het duister in glip.
Ach, dat zelfs grafstille stilte kan rotten...

Na dertig jaar

Veel zachter dan een perzikhuid
vlak voordat hij in herfst bederft,
nog zachter dan het ver geluid
waarmee de laatste echo sterft,

als oude zijde uit Macao
zo was haar vel, nog rimpelloos
en niet als van een oude vrouw.
Maar ach, de turgor bleek wel voos.

Haar pols en hand waar ik voorzichtig
met tere vingers over streek,
werden van lieverlee doorzichtig
alsof ik hun skelet bekeek.

Alleen een nieuwe glinstering
- het oude flitslicht - in haar blik
liet merken dat zij zich verving
door wie ze eens was. Tot beider schrik.

Passanten

Die in gewone kleren
over de landwegen gaan
of modieuzer door winkelstraten
bekijk ik weleens en bezing ze
wanneer ze toeschietelijk zijn.

Maar ach, aan zo'n straatdeuntje
komt al spoedig een einde, en die
welke naakt, transparant, vol geheim
ik 's nachts in volslagen duister
op zie lichten, vlak vóór mij,

die vrouwen, die ene die altijd
in vele gedaanten toch weer
dezelfde is, altoos dezelfde
afwerend en onaantastbaar, -
over háár schrijf ik geen vers;
peins ik liever en zwijg.

Oiseau triste

Ondanks de hevige regen
komt hij niet onder mijn afdak.
Liever zit hij met dof-bedropen gevederte
gelaten op een dorre twijg
te wachten in de natte tuin
totdat de zon weer schijnt.

Hoe lang nog dit verduren?
vragen wij beiden ons af.

Met-gezellen

‘Hoe zeere vallen ze af, de zieke zomerblaren’.
Wee, wie in winterkou alléén blijft staan.

Vier vrienden achtereen zijn heengegaan,
veel jonger alle vier dan ik, in jaren...
Hoe kort het warm seizoen dat wij tezamen waren!

‘Hoe zeere vallen ze af’, - de zomer is gedaan.
Wee, wie de winterkou nog moet doorstaan.

Curriculum vitae

Niets laat ik achter dan een dwaas verhaal
dat snel verteld is, even snel vergeten:
Een bange knaap die moedig werd als man
en overmoedig eer hij grijsaard werd
en wankelmoedig, - maar niet langer bang
om voor het laatst zijn man te staan
en dapper dood te gaan. Dit is heel het verhaal.

Ik werk er dagelijks nog aan,
dat het straks waar mag blijken.

...lumen de lumine...

Licht, mijn licht, je komt zoals de klare dag
waarop, gelijk de vroege vogeltjes, ik wacht.
Licht, je dringt zelfs door de smalste kier
om mijn kleine kamer te verlichten.
Voor jou gooi ik al mijn luiken open,
licht; elke ochtend brengt je hier!

Licht, mijn licht, wanneer het middag is
schijn je oogverblindend over alle dingen
die ik nauwelijks in die zee van wit
van elkaar kan onderscheiden.
Niets is daar, wat je niet toebehoort,
licht, onduldbaar-daverend bezit!

Licht, mijn licht, zodra - te vroeg - de avond valt,
daalt je lila schaduw op mijn leven.
Licht, van al je gouden glans vervuld
sluit ik dan mijn moede ogen
wetend dat je ook tot het einde
droom en dood, o licht, omhult.

Licht, dat trillend op mijn grafterp ligt, -
mijn onuitblusbaar licht!

Erotikon

Auditus, visus, contactus et oscula, risus, sunt nectar Veneris - tu cave, tutus eris!

(mscr. Trinity College, Cambridge)

Het naakt

Laat nooit een grof gewaad ontwijken
hetgeen ontbloot zijn aanvang nam,
uit open schoot tevoorschijn kwam,
geteeld werd binnen blanke dijen,

gevangen zat in zachte fuik,
verborgen door de nauwe lenden
die bollend zich tot billen wenden
en glad-gespannen naar de buik;

geopenbaard als een volmaakte,
wel broze vorm, maar zuiverlijk
van vlak en lijn, aan welving rijk:
een ornament bij alle naakte.

Zo, zonder knelling opgegroeid
tot rilde rank van slanke loten,
laat ge uw geheim alleen ontbloten
opdat begeerte heerlijk bloeit

om 't middelpunt, door hoge benen
geschraagd op welgeplante voet, -
een kelk van wellust en van bloed,
hostie van levend vlees en venen!

Wie knielend opziet naar uw knie,
die holten om de kracht der kuiten,
stijgt van vervoering ijlings buiten
't bereik der steatopygie,

om nogmaals aan uw leest te liggen,
bedwongen door de elleboog
die daar juist past; wringt zich omhoog
de volle flank met vingerwiggen,

uit de arabeske van uw arm;
glijdt over harde schouderhorsten
naar 't zacht domein der strakke borsten
en nestelt zich daar week en warm.

Tot hij, ontwaakt ter okselputte,
langs pantseren rugplaat zich de nek
veroverd, en het harendeek,
de brauwen die 't gelaat beschutten,

de rose oesterschelp der oren,
de fiere neus, de vochte mond -
die paarlemoer-bezette wond
waaraan de minnaar ligt verloren -

en hij, gebaad in 't ogenlicht
dat uitstraalt over keel en wangen,
de heuveling van zijn verlangen
in tepeltop vindt opgericht.

En weergekeerd, de volle keel
aanbidt, dan wegzinkt in de groeve
waar - voorsmaak van nog dieper proeven -
de navel noopt tot nieuw gestreel;

meer dalwaarts, in een donzig donker
de bronwel in het midden lokt,
van 't roodste leven heet doorschokt,
en uitdaagt elke ware jonker.

Gezegend naakt, dat droomdoordrenkt,
voor oog en hand ontbloot geschapen,
de grijsaards rap, tot man de knapen,
een halfgod maakt, wie zich u schenkt!

Minnaar

Eerst leerde hij om Liefde's discipline te beoefenen
thermodynamica der lijflijke aanwezigheid
bij wijze van begin;
vervolgens wat geometrie van aangeboren curven
en trok daarna de Woestenij van Eros in,
waar hij de grote Sfinx dacht te vermurwen
tot kwispelstaarten.

Maar het gevaarte had volstrekt geen zin
voor praktische topologie, bleef steeds in tweestrijd
om iets dergelijks aan te durven.
Dus keerde hij tenslotte tot zichzelf in
- zoals dat meestal gaat -
en werd een veelgezochte kittelautomaat.

Momentopnamen

I

Ik heb haar teruggestuurd
toen ze uit de badkamer kwam
de vier treden omlaag naar mijn bed, -
trots en naakt als een koningin.

Nog één keer wou ik het zien
hoe ze schreed met het zekere weten
van een die mysteries bedient.
Dit moment wou ik nooit meer vergeten.

Ze vroeg niet waarom, maar deed
glimlachend wat ik haar opdroeg.
Rustig en rijzig en ritmisch als wie,
ofschoon een vorstin, de regie
van een oude hofmaarschalk volgend,
in trance van liefde gehoorzaamt.

II

Ik was me.
Een goed substituut
voor 't gemiste orgasme.

Nu ben ik klaar.
Nog een eresaluut
vol zeepgeur aan haar,
en: 'Dan ga ik maar.'

III

Haar hand op de klink: 'Ik ben aanstonds terug.'
En hetzelfde als altijd:
Altijd zodra zij afwezig is
begint het vanbinnen, hierboven te zingen
eentonig en hoog: alleen is alleen is alleen is...

Altijd als ze weg is van huis
- maar waar is zij thuis tenzij hier bij mij -
hoor ik dat fijne getinkel,
dat kleine doordringende belletje gaan,
dat niet ophoudt vóór ze terug is.

Laat open die deur, doe hem nooit op de klink
als je weggaat. Beseft ze dat niet?
Altijd als ze mij achterlaat
begint onophoudelijk dit dreinende schrijven.
Het eindigt pas als ze terug is. 'Goddank.'

Tijdopnamen

I

Twee karpers in een goudviskom, - zo dartelen
haar beide borsten in haar nachtjapon.

II

Betoog van duiven mist elk argument:
wanneer haar handen wuiven wordt alleen
bekend wat zij met woorden eerst ontkent.

III

Van bovenaf gezien is zij mijn philippine:
de amandels van haar bruine ogen
liggen uitgepeld in de twee bolster-
helften van haar wenkbrauwbogen.

IV

Alsof ze nooit iets anders at
dan grote zwarte druiven,
zo klinkt haar stem. Wie wist
voordat ze sprak dat Dionysos
ooit een vrouw was?

V

Terwijl ik mij nijg om haar iets
in het oor te fluisteren denk ik:
Zo doet een man die op het strand
zich vooroverbuigt om met zijn tongpunt
een zeeschelp te kussen. En dan:
Zo leren lippen wat bitterzout is.

VI

Is het amandel of enkel amandelbloesem?
Zware bordeaux of veeleer bourgogne-droesem?
Ik weet het niet meer terwijl ik haar heupen besnuffel, -
een mammoet over de toendra's, of langs de moerpoel een buffel.

VII

Op de tast in het donker weten mijn vingers precies
wat satijn is en waar het fluweel begint;
waar korstmos in wimperfijn spruitsel versmelt,
tot jong vacht wordt; waar zeemleren lipbloemen bloeien,
die vochtig en warm zijn; en waar in het hooiveld
de tere narcis die een huiverende monnik
zachtjes uiteenrijt.

VIII

Mag mijn omhelzing haar lijf al verwarmend
omvlechten met tienduizend tedere dingen
en voorspel zijn van driftig binnendringen,
diep, ter verzegeling van ons verbond, -
de schrammen op mijn bovenarmen,
de beet die in mijn schouder brandt,
zijn háár ontzegelend naspel, dat reeds preludeert
op wat zij, onverzadigbaar, opnieuw begeert.

IX

Als een zeester moest ik uiteengespreid
op haar zeebodem kunnen liggen.
Verzonken in vruchtwater, moederloog, oervocht;
in fosforescerende planktonnacht

aan elke tentakel met talloze zuignapjes
vast me aan haar zachte molluskengrond hechten,
trillend van wat in en uit mij gaat,
één zijn met dat wat mij voedt en verlaat.

Om zó, tegelijk met alle vijf zinnen
dronken, verdronken, verloren, verstijfd
haar vloeibare, golvende, weerloze lijf
te kunnen beminnen.

Autobiopsie

Je bent mijn goudfazant,
mijn pauw, mijn parelhoen -
geweest.
Nu ben je in je roze slip
alleen nog een onnozele kip -
gefeest
op het prokrustesbed dat net
in een motel voor zulke feesten
gereedstond en je was - was maar! -
onwel.

Hoe broos is elke fantasie.
Mijn prinselijke drift zo triest bekoeld
is snel
in triester biopsie beland,
verhelderend voor wat ik was
en stellig blijf nadat je bent
gesjeesd:
een povere dwaas die dromerig-dom
slechts hormonaal ageert. Kortom,
als beest.

Slotcadens

Ze schreef: 'We moeten deze episode maar beëindigen,
ze heeft geen toekomst meer, blijft slechts herinnering.
Vernietig al mijn primitieve brieven. 't Zou belachelijk zijn
als die gevonden werden bij je literaire paperassen.'

Hoezeer ze mij doorziet, bewijst de zekerheid
waarmee ze mij te treffen weet: recht in de roos,
juist in het hart van al mijn zwakheid, al mijn trots,
mijn pueriel besef van 'nog steeds onvolwassen'.

Wat eerst één beeld was, uit veel andere gevormd,
heeft zij - of 't lot? - snel weer uiteengewaaierd.
Deed ik het ook met haar? Ik heb het niet gewild.
We hielden van elkaar. Maar 't leven is een baaierd.

Schierlief

Toen ik haar zag, de eerste maal,
wist ik het al: nimmer was mij iemand liever, -
maar dat wij nooit elkander konden toebehoren
wijl zij reeds van een ander was.

Die had haar eerder uitverkoren
zoals van meet af aan een zee zijn eiland
of iedere kaap zijn kust, - iets onherroepelijks.
Ik heb vergeefs mijn hart aan haar verloren.

En nu, zoals een schiereiland geen eiland wordt,
zo wordt zij, een passante, ook nooit de mijne.
Ze blijft een schierlief, aan mij vastgebouwd
en toevertrouwd in diepere lagen

dan die het leven overspoelt. Maar toch:
rotsvast verwoeld, onmerkbaar één met mij.
De aarde moet haar structurele noodlot
heimelijk dragen.

Heiniaans***I***

Uit mijn te lang verlangen
schrijf ik haar korte briefjes.
Ze noemen alleen onze namen
en kunnen niets anders verdragen.

Ze vinden het huis van mijn liefde
en fladderen voor hoge ramen
vergeefs, worden niet gevangen.
Dus keren ze weder en klagen...

De post brengt ze ongeopend,
verfomfaaid, door niemand genomen.
Wiens voetstap, de kamer door lopend,
echoot zo hol in mijn dromen?

Heiniaans**II**

Ik zag vaak laat in het seizoen
nog rode rozen bloeien
en avondwolken plotseling
minutenlang rood gloeien.

Nog pas zag ik - maar was al oud -
een late liefde ontbloeien...
Ach, winter, nacht en ouderdom
die zoveel moois verknoeien!

Geleidebrief

Hierbij een mandje vruchten uit mijn eigen tuin!
 Liefde, onbeantwoord, schrompelt
 als een winterappel die zijn beste sap verliest
 door 't wachten op de grage mond
 waarmee zijn vlees wordt vastgebeten en het zoet
 van lente en zomer proevend wordt geprezen
 wijl hij de herfst niet onbenut voorbijgaan liet.

Ben ik niet, zoals Sappho het al zei:
 die laatste appel, hangend aan een hoge twijg,
 steeds ongeplukt gebleven daar geen oog hem zag,
 geen hand wellicht zo hoog vermocht te reiken?
 Liefde woont steeds op een zeer verborgen plaats,
 roept nimmer luid, maar fluistert wel:
 'Ga niet voorbij, sla acht op mij.'

Liefde is pas volkomen en voldaan
 indien ze ook zelf beminnenswaardig blijkt.
 Liefde gaat alleen haar weg op, maar
 als er niet iemand is die haar ontmoet,
 staande houdt, kust, en weer huiswaarts zendt
 verrijkt met weten van een doel
 dat werkelijk bestaat, bereikbaar, tastbaar is,
 loopt zij verloren en vergeefs, -
 een treurig en ontroostbaar wezen,
 slechts in dienst van een fantoom.

Dus laat niet onontvangen blijven
 wat zonder uw toedoen, desniettemin begon
 om uwentwil, en zonder u uiteindelijk
 niet zichzelf zijn kan in zijn uitgroei,
 in zijn volle wezen. Genereus zijn in 't ontvangen
 is van grotere verdienste dan in 't geven
 genereus te zijn.

Vervul daarom en vorm aldus
wat als een vluchtige verliefdheid
schijnbaar doelloos werd geboren. Laat, maar nooit te laat.
En laat niet onvoltooid de mooie mogelijkheid
die als een vonk de kracht in zich bevat
tot felle vlammen uit te laaien
zodra zijn flits de beste brandstof raakt.
Zend snel uw antwoord op dit briefje aan:

de mens die aldus denkt.

Madrigaal

't Is niet de sneeuw die aan je voordeur ligt
in blanke vacht om zacht je voet te omvatten,
en 't is de koude niet, die met zijn hand van watten
tast naar de kleinste welving van je strak gezicht.
Ik ben het, lief, door vorst van huis verdreven
naar waar je warmte lokt en waar de haard
tussen de welving van je borsten leven
en lafenis voor mijn zwervershand bewaart.

't Is niet de storm die aan je ramen rukt,
noch is 't de winterwind die je aan de kieren
van je verholen huis hoort gieren,
hardnekkig, tot hij deuren opendrukt.
Ik ben het, lief; de vlaag van mijn verlangen
drijft mij naar jou, onmachtig zijn geweld
nog langer in te tomen. Gans ontsteld
hoor je mij kreunen om je vast te omprangen.

't Is niet de winter die mij verre houdt
van 't warme bed waarin je mijn lang wachten
waardin zult zijn, nog alle winternachten
toddat het lente wordt en zich de zon verstout
ons eindelijk te wekken in een klare morgen.
Ik wacht vergeefs, met eenzaamheid gestraft,
om in je huis en hart voorgoed te zijn geborgen,
waar je ongenaakbaarheid mij eindelijk toegang schaft.

Liefdeslied

Bloemenbed ben je, mijn geurige bloemenbed.
Vogelkooi ben je, mijn zingende vogelkooi.
Wolkenlucht ben je, vol lieflijke wolken,
sappige fruitmand, een mondvul zoet vruchtvlees.

Maar je bent bovenal zachtheid van dat wat
vingers bevoelen, wat wangen beroert:
lentebries, dauwdroppels, vlinderlicht strelen
van ritselende zijde, van weke fluwelen.

Wát ben je niet, - en waar niet aanwezig?
Harteklop ben je, mijn bonzende hartslag.
Bloed ben je, zenuwen, ademtucht, gal ook.
Speeksel en sperma. Mijn lief, je bent alles.

Kleine preludiën**I**

Nerveus als een kolibri
boven zijn bloem hangt trillend
mijn hand bij je buik.

II

Je was op zee, - komt rood-verwaaid hier binnen.
Moet ik nu concurreren met een element?
Ik wil de flirt met jou zelfs niet beginnen
zo lang je nog aan 't zee meer minnen bent.

III

Kun je 't niet zien aan mijn hoofd
en mijn schouders?
Stoor me niet. Ik ben bezig
geboren te worden.

IV

Vingertje-vis langs je buik,
pas op, zwem niet binnen de fuik
want die is
voor een andere vis.

V

Op de rand van haar bovenlip
zit een klein sproetje.
Het vraagt om het kusje dat ik er op tip:
'Dag sproetje, ik groet je.'

Oog-in-oog

Zo helder zijn de bronnen niet
waar amberkleurig water welt
in 't bos dat daar vooroverhelt,
en 't hert zichzelf weerspiegeld ziet,
verwonderd om zulk oog-in-oog, -

En zo verwonderd is de boog
die zich over de zeearm spant
in koene sprong van land tot land
ook niet, al reikt hij ginds zo hoog
dat hij zijn spiegeling verspeelt,-

Als deze blik waarin het beeld
van al wat onze wereld is,
zich met heel zijn geheimenis
onder haar wenkbrauwboog verdeelt
eer zij het als een wonder ziet.

Ontdekte zij dan nooit verdriet?
Zij kijkt zo roerloos alles aan
- voor niets bevreesd, met niets begaan -
als weet ze 't, maar begrijpt ze 't niet.
Geen oog was ooit zo diafaan.

Identiteit

Was ik maar vroegte,
nog je dromenland;
de jonge ochtend
aan je gevelwand.

Was ik maar 't landhuis,
dat waarin je woont;
't wijd-open venster
waar jij je in vertoont.

Was 'k maar de straat
waarop je voeten gaan,
of slechts de schaduw
waarin je blijft staan.

Was ik maar buurvrouw,
om je toe te spreken;
dat heggetwijgje,
door jou af te breken.

Was ik maar het licht
waardoor je lijf komt waden.

Was ik maar water
om het koel te baden.

Of enkel lucht
om in je borst te dringen.

Was ik maar luwte
om rond je hoofd te zingen.

Was ik maar blos
om zacht je wang te kussen;
glans op je neus,
met poeieren uit te blussen.

Was ik maar bries
om steeds je hand te strelen.

Was ik maar wind,
om met je mouw te spelen.

Was ik maar rok
om rond je ranke dijen
bij elke vlugge pas
mijn plooiën te verspreien.

Was ik maar zonnestraal
die langs je benen glijdt,
je lieve kuitën aait
en volgt, de hele tijd.

Was ik maar schoenen
om je wreef te schoeien.

Was ik maar kam
om met je haar te stoeien.

Was ik maar bracelet
om rond je pols te draaien.

Was ik maar tas
om bij je heup te zwaaien.

Was ik maar ring
om aan je pink te pronken.

Was ik maar broche
om op je borst te vonken.

Was ik maar bloes,
je tepeltjes te omhangen;
Of dat daaronder
om ze vast te omprangen.

Was ik maar slipje,
dieper kon ik kijken;
of elastiekje,
om je te bereiken.

Was ik maar *iets*
waarmee je hebt te maken,
een mens of dier of ding,
wàt je maar aan wilt raken.

Was ik maar ieder
die je hebt gekend.
Was ik maar alles, -
wijn jij alles bent.

Het reciproke zintuig

Of ze mij altijd hoort of ziet,
mij proeft of ruikt, ik weet het niet.
Maar als ze mij betast, mij streelt,
is onze wellust ongedeeld,
daar elke huivering die mij doorrilt
ook in haar eigen lichaam trilt.

Haar blijde vingers vinden alle oorden,
haar dove tederheid vraagt zonder woorden,
zoekt tastend naar hetgeen zij mist.
Want wie verwarmt, wordt zelf verwarmd
en wie omarmt ook zelf omarmd;
gekoesterd wat aan 't koesteren is.

Wat wordt gestreeld, streelt op zijn beurt:
de handpalm die de zachtheid keurt,
de lippen die het veld verkennen
en aaien om zich te verwennen.
Alwat mij liefkoost, alles wordt
daardoor geliefkoosd, onverkort.

Leef door vier zinnen uit te sluiten,
blind, doof te zijn, geen woord te uiten,
alleen gevoel te zijn, magnetisch veld
rondom de spoel van stijfgewonden draden, -
een accu die wordt opgeladen
en eensklaps uitvonkt met geweld...

Au rebours

Naar tegenpolen afgedreven
doorleef ik tegendraads ons leven,
elks lijf teloor in tere hoeken,
vreemd, die wij frenetiek bezoeken.

Twee kinderhandjes zijn haar voeten
die langs de ruggelingse route
zacht kriebelend uit speuren gaan
en elke top rechtop doen staan.

Haar tenen woelen in mijn oksels
als babietjes in borsten plegen,
en waar mijn hand haar knieën zoekt,
kom ik haar wilde haren tegen.

Daar waar haar boezem hoort, zijn billen
en waar geen hoofd is wel de stille
nachtvijver van het dauwig dal
waarin ze ook mij onthoofden zal.

Haar ware mond is die nooit spreekt,
geen tong heeft en toch flemend smeekt
te zwelgen wat geboden wordt, -
nooit lang genoeg, altijd te kort.

Maar dat wat anders woorden zegt
is nu om alles heen gelegd
waarvan de inhoud, uitgeprest,
háár dorst en ook de mijne lest.

De boodschapper

Breng mij, zuidwestenwind, nieuws van
je weet wel wie,
wanneer je over het land waait,
je weet wel waarheen.

Vlieg als een vogel, strijk neer op haar dak,
je weet wel hoe,
zodat geen mens het kan merken,
je weet wel waarom.

Als je haar aantreft, meld dan mijn boodschap,
je weet wel wat...
en noop haar, eerst zachtjes, dan dringend,
je weet wel waartoe.

Keer snel terug en wanneer je daarbij
geen kracht genoeg rest,
breng mij dan enkel wat zandkorrels, óp-
gestuwd door haar voetstap.

(vrij naar kvājū, Pers, 14de eeuw)

Correspondentie

I

Morgen zullen wij over de liefde spreken.
Vandaag is alleen de tedere wensvervulling aan bod
en wat dies meer zij. Vooral het dies en wat meer is
dan dat, - het beter maar niet te noemene vanwege
de kleine potjes met grote je-weet-wel.

De wensen zijn simpel genoeg, de verlangens
gaan buiten ons om, zijn hormonaal bepaald,
niet urgent, maar toch... Het is de vervulling
die, denk ik, je zorgen baart - over baren gesproken -
en ook dat ik daarna je minder zal achten
dan nu, nog tevoren. Daarbij komt dat
- wat jij ontkent, maar ik al te goed zelf weet -
mijn jaren niet meer die van gisteren zijn,
wel te verstaan de toekomstige. Kwantificeren
is dom, weet ik ook wel, het kom alleen aan
op de kwaliteit, op onze intensiteit.

Dus maar zorgeloos doen? En mijn godswater
stil laten vloeien over jouw godsland?
Goed dan, - in liefdesnaam, niet in godsnaam ditmaal.

Correspondentie

II

Wees niet boos als ik schrijf dat mijn nieuwe hond
een beetje op je lijkt.
Vandaag, al sinds gisteren toen je hier was,
lijkt alles op jou:

het huis en de tuin waar je rondliep;
de diepe fauteuil
waarnaast je gehurkt zat toen ik je voorlas;
de divan, te smal

maar toch ampel genoeg voor ons beiden,
met jou in mijn arm.
En de deur die je uit liep, dapper een lach
nog op je gezicht.

Alles laat me jou zien nu je weg bent van hier,
want hier is thans leeg
en het lege vervult zich van jou, van het beeld
dat bleef in mijn hart.

Correspondentie

III

Ben jij mij of ben ik jou
wanneer jij me zo getrouw
zegt wat *ik* je zeggen wou:

‘dat ik zoveel van je hou
als geen enkele man of vrouw
ooit misschien bevatten zou...’

Ben jij mij of ben ik jou?

Correspondentie

IV

Uit een hemel met sterren witbezaaid
- maar je ziet ze nog niet-
komt mij wekenlang al, bij avondval,
een zelfde eenzame ster begroeten.

Boodschapper van de nacht die alleen
moet worden doorgebracht, -
of een oogwenk van jou, mijn verre geliefde,
dat ook jij wacht en verlangt?

Straks als het donker is zullen er veel
en lichtender sterren zijn, als altijd
rondom hem staan, en de maan wellicht, -
verraadster van de verborgen gelieven.

Maar jou, mijn kleine voorlijke avondster
blijf ik tussen hen zien
totdat ik moe naar de slaapkamer ga
waar mij het lege bed wacht.

Correspondentie

V

Noem ze gerust neutrino's.
Dat ze door alles heen slaan,
ook dwars door onszelf, is een feit.
Daarin zijn ze precies als
de liefde, net als je blikken:
onmerkbaar spiesen ze mij
en gaan verder. Noem ze gerust
van mijnentwege neutrino's.

Snoeitijd

Snoeitijd is het geworden
nu de bloemen niet langer
voor jou kunnen prijken, lief.
Waarom ben je vertrokken?

De rozen heb ik verplant
en alle vlinders verjaagd;
struiken in bloei gekortwiekt, -
't jonge nest was verlaten.

Straks is een ander seizoen,
dat van de stortbuien daar.
Dan wordt de tuin een moeras,
slecht voor je kleine voeten.

Wacht echter niet tot opnieuw
kale takjes ontbotten.
Knoppen schiet altijd mijn hart.
Waarom ben je vertrokken?

Interlocaal

De telefoon heeft alles weggefilterd.
't Ovaal van haar gezicht, haar mond, haar ogen.
Er is geen geur, geen smaak meer van haar kus
en van haar spitse hand geen streling,
noch van de mijne. 't Zwarte eboniet is hard,
ruist afstand in, maakt onze keel benard.

Alleen haar stem trilt nog, verkleind, vervormd,
amper herkenbaar aan het zingen
van elke zin, de oude woordjes die ze zegt
en het verlangen in de tussenpozen...
Ons leven hangt aan dunne draden
en wat ze werkelijk denkt, valt slechts te raden.

Nu is mijn oor mijn hele lichaam,
daarna wordt het mijn mond, háár mond, haar oor...
Alwat wij verder zijn krimpt samen,
heeft uit, blijft slechts een ver geluid.
Van wat wij waren hebben slechts de spoken
hun doodse stilten even onderbroken.

Namen

Sinds je zo ver van mij weg bent
begin ik je nieuwe namen te geven:
noem ik je niet meer als andere gelieven
met woorden die zacht zijn en teder.

Ik noem je voortaan: mijn kwelgeest,
mijn flagellante, mijn striemster.
Ik noem je: hoer van mijn hartstocht,
maar ook: madonna van mijn devotie,
zij die de zeven smarten met dolken
zevenmaal diep in het hart stoot.

Ellendige Eva, ontuchtige Esther, jij!
Moeder van Joël en zuster van Amos,
van hem die onder de veehoeders was
nog eer je kon springen.

Wijfje van mij die je koppige geitkop
ramt met zijn horens, gekromd door de jaren,
weerbarstig zijn weekheid te tonen.
Jij klipgeit! Ik volg je. Overal volg ik
jou, de woestijnhaas, de Hebe, de Isis;
maar ook de Diana die schichtige hinden
kweekt in een park vol varens en mos.

Clorinde van al de sneeuw witte lammeren
die blatende over de bergwei verstrooid
zich voeden met gifkruid. Je lacht onderwijl.

Sommige dagen noem ik je wrakhout
waar mijn verloren kustlijn aan likt,
of: zeemeeuw die schreeuwend om voedsel
niet ziet dat ook ik ze kan spijzigen,
duizenden, met mijn twee vissen.

Andere dagen ben je mijn schaduw,
afwezig zo lang ik door schaduwen ga,
maar in zonlicht: zij die mij plotseling
volgend, verlengd of verkort of vertreden,
bijblijft; in de avond mij voorgaat,
manend om eindelijk huiswaarts te keren.

Tallose nachten, Pachomiusnachten,
noem ik je incubus, succubus, verleidster,
maanzieke maagd, troglodietenvrouw, schrikgodin;
scheur je mijn bronstige sluimer aan flarden,
Jocaste, Elektra, megaire jij!

Andere nachten in heldere dromen
roep ik je: Daphne, mijn vluchtende,
nooit achterhaalbare!
Want ik omhels alleen dorrende lauweren,
jou, mijn bedriegster, mijn wreedaard,
mijn dorentak. Bij het ontwaken
noem ik je: zweepslag! En draaf maar.

O, je draagt zóveel nog te bedenken
namen die, zo lang je weg bent,
zullen ontspringen aan al de moraines
van dit gefolterde brein.

Hazelaar

Hazelaar met je twee nootjes
die 's morgens nog klein,
's avonds al danig gegroeid zijn,
mij aankijken
half uit hun bolsters gerijpt
die je oogleden zijn.

Bruin is de kleur van je huid
na de middagzon;
over het ruige struweel
van je haardos
blijft nog zijn rossige weerschijn
lang na de avondval.

Slechts in de nacht wanneer alles
zwart is en duister,
spreidt zich je schaduw, hazelaar,
donkergroen uit, -
overhuilt haar beschermende koelte
ons beider slaap.

Het daghet...

Ik had haar lang beschouwd, de schone slaapster,
naakt in mijn bed, bij 't gloren van de dag.
Zodra zij bij 't ontwaken mij bebrild zag
sprak zij: 'Je bent al aangekleed...' en geeuwde.

Ik zag haar tong en tandenrij terwijl zij koerde:
'En ik verlang alweer naar de siësta...'
bedacht hoe sinds het middaguur de dag tevoren
wij hier gepraat, gestoeid en stilgelegen hadden

en wist dat ik nooit eerder zó gelukkig was.

Twee in de nacht

Ben ik daar beneden naar binnen gegleden -
een glibberige rat in het keldergat,
een slak in zijn huisje, een mol in zijn hol -
ik voel me tevreden, tevreden...

Tot plots een orkaan dit vredig bestaan
dooreenschudt en alles laat breken,
de mijnschacht rondom mij aan stukken slaan
en meesleurt dit lijf in lawinevaart
die mij gans overstelpt, de nacht in, het licht in,
het flitsende niets in; een schok mij verdooft
en alles vernietigt, mijn huls en mijn heul -
heel mijn wezen van alles ontbloot
uiteenligt na kort paroxisme...

Als rups en cocon zijn ondergegaan
in droomdood, dan vlindert nog even na
door warrige slaap heen de vage herinnering
aan liefelijke cataclysmen.

Zij zingt

Het meest heb ik je lief
wanneer ik je hoor zingen
ergens in huis, gedempt je stem
door de vertrekken tussen ons.

De ruimte onze resonans,
want de verbinding zeker
als overal waar liefde woont
en corridors bestaan.

Ik ken je liederen niet. Ze klinken
alsof ze pas ontsprongen zijn
aan ons geluk: jouw woorden
en mijn vergeten melodie.

Zing maar. Mijn hart zingt mee
al is het stem- en woordeloos,
want onuitsprekelijk heb ik
je lief terwijl jij zingt
in deze woning onzer liefde.